

Hercules en de leeuw

20 januari 1872 **IETS OVER DEN DIERENRIEM**

[...] Overigens leert de mythologie, dat Cancer de kreeft zou zijn, die door Juno op Hercules werd afgezonden, toen hij met de Lernaëische slang in gevecht was en die den held in de hiel beet. Het teeken [.] wordt gewoonlijk voor eene afbeelding van twee kreeftscharen gehouden, doch men zal toegeven, dat er eenige phantasie toe behoort, om die daaruit te herkennen.

Het vijfde teeken van den dierenriem is dat van den *Leeuw (Leo)*, gewoonlijk als het zinnebeeld van kracht voorgesteld, ten einde de geweldige hitte in dien tijd van het jaar aan te duiden; de mythologie maakte er den Nemeïschē leeuw van en stelde ook dit sterrebeeld derhalve met een der heldenfeiten van Hercules in verband. Reeds lang voor den bloeitijd der Grieksche mythologie echter bestond dit sterrebeeld in Egypte, zooals ook de geheele oorsprong van den Zodiak in dat land schijnt gezocht te moeten worden. Op de sterrekaarten werd de Leeuw met sterk gekronkelde staart voorgesteld en het teeken is analoog daarmede [.]

22 april 1887 *Jongste ontdekkingen te Saïda.*

De uitgebreide doodenstad van Saïda (het aloude Sidan) heeft, vooral sinds de opgravingen van dr. Gaillardot, in *Renan's Mission de Pnénicie* beschreven, eene welverdiende vermaardheid, — hoewel zij er nog veraf is al hare geheimen aan de wetenschap ontsluit te hebben. Geheel onlangs intusschen is op dien weg weer een belangrijke stap gedaan. Het geldt de ontdekking van geheel nieuwe en aanzienlijke grafgrotten, die — althans met betrekking tot de kunstwaarde der gevonden tomben — al de vorige schijnen in de schaduw te stellen, doch die tevens door de plaats waar zij gelegen zijn, het vermoeden wettigen, dat de stad naar alle zijden en tot op aanzienlijken afstand, omringd is door dergelijke grafkelders, diep onder den beganen grond. Reeds verscheidene dagen geleden had de heer Becharah-Efendi, ingenieur van het *Wilajat* van Damascus, die van regeeringswege met het verder onderzoek belast is, de welwillendheid gehad mij inzage te geven van een ambtelijk verslag met plannen en schetsen, dat hij aan den minister van onderwijs moest indienen, en dat hij tevens binnen kort in een Fransch tijdschrift ter algemeene kennis zal brengen. Ik meende evenwel, dat de bescheidenheid verbod daarvan voor de openbaarmaking gebruik te maken. Doch nu de nieuwsbladen van Beiroet van de ontdekking hebben melding gemaakt, haast ik mij de hoofdzak hunner mededeelingen ook ter kennis van het Nederlandsche publiek te brengen.

De plaats der ontdekking ligt op een kwartier afstands van de stad, 1200 meter van zee en een halven kilometer westwaarts van El-Halalieh, even ten N. der beek El-Kamle; de omstreek wordt voornamelijk door tuinen ingenomen. De eigenaar van het terrein, Mohamed Sjerif, had in het begin van Maart steenen voor een nieuw gebouw doen uitgraven, en daar hij eene gelukkige plek getroffen en dus eene diepe groeve gemaakt had, kwam hij op de gedachte deze nog dieper tot een put uit te boren. Spoedig echter bevond hij hierbij dat er reeds eene opening bestond van 3.80 M. in het vierkant, die op eene diepte van 11 of 12 M. in eene eveneens vierkante ruimte voerde, waarvan de zijden (6 à 7 M.) de richting der vier windstreken hebben. In deze ruimte viel weinig op te merken; zij is slechts eene soort van voorportaal der eigenlijke grafgrotten, waartoe zij toegang geeft. Deze zijn 4 in getal. Men heeft ze als de noordelijke, oostelijke, zuidelijke en westelijke grot betiteld, hoewel daarmede niet gezegd is, dat zij zich aan de vier zijden rondom de eerste vierkante ruimte bevinden. Voor zoover de tot heden gedane ontdekkingen reiken, is deze aan de zuidzijde vrij, en vormt met de grotten, die haar aan de overige zijden insluiten, een nagenoeg regelmatig langwerpig vierkant. Eene nauwkeurige beschrijving is nog moeielijk te geven; die der nieuwsbladen zijn zeer oppervlakkig, en soms met elkander in strijd.

In al de zalen intusschen — en dit is ver het belangrijkste, — vond men verschillende marmeren lijkkasten of tombes, zeer verschillend in vorm, en naar allen schijn, — zooals trouwens ook in andere kelders van Saïda, — ook zeer verschillend in ouderdom. Men telt er in het geheel niet minder dan 16; twee zijn van zwart marmer en effen; de overige van heerlijk wit marmer, en veelal rijk gebeeldhouwd. Aan sommige schrijft men als beeldhouwwerk geheel buitengewone kunstwaarde toe. Hier zijn het wijngaardranken en andere plantaardige versierselen, daar rijen van weenende vrouwen in Grieksche kleedij, ginds paarden en wagens, dan weder zonderlinge, denkbeeldige wezens, o. a. paarden met menschenhoofden, een andermaal oorlogs- en jachttafreelen; een en ander met van 6 tot 10 Cm. relief. Op de vier hoeken der deksels komen soms liggende leeuwen voor.

Twee der kisten hebben den eigenaardigen vorm, die aan Egyptische mummiekisten ontleend is. Zij gelijken namelijk een op den rug liggend menschenbeeld, dat echter slechts gedeeltelijk, – bij de meeste alleen het hoofd, – is afgewerkt. Men weet dat deze eigenaardige soort van sarcophagen, door Renan met een woord van Herodotus *anthropoïdes* genoemd, in Phenicië niet zeldzaam is. Ook bij de hier gevonden voorwerpen zijn alleen de hoofden, – één manne- en een vrouwehoofd – uitgewerkt. Opmerkelijk is de verbreeding ter hoogte der schouders, die zeer gewoon is, doch hier bijzonder aanzienlijk schijnt te zijn.

Zoodra het stadsbestuur van Saïda van de eerste ontdekking onderricht was, heeft het den heer Becharah-Efendi uit Damascus ontboden, om de verdere naspeuringen te leiden, en zoo mogelijk de gevonden voorwerpen naar Constantinopel te zenden. Aan hem is o. a. de ontdekking te danken van de z. g. Westelijke grot, die de belangwekkendste van alle is, zoodat men ze al eens met den naam van „wonderkamer" heeft bestempeld. Daarheen geleidt een afzonderlijke gang, waarin, geheel onder de aarde bedolven, een der vermelde anthropoïden gevonden is. De grot zelf, waarin ook sporen van bevloering zijn waargenomen, bevat 4 tomben, alle met keurig beeldwerk. Eene dezer is èn om hare afmetingen, èn om den rijkdom, de verscheidenheid en de kunstwaarde van het beitelwerk, boven al de andere merkwaardig. De heer Becharah-Efendi berekent haar gewicht op 80 centenaars, waarvan 28 voor het dekstuk. (De centenaar is 100 rathl is 256,6 kilogr.) De wanden vertoonen oorlogs- en jachtvoorstellingen: op éénen zijwand ziet men zes ruiters, vijf voetknechten en vijf dooden; schilden – die sporen van beschildering dragen, – lanssen, bijlen, bogen en pijlen zijn hunne wapenen; ook hunne kleeding, en tot zelfs hun schoeisel is zeer eigenaardig en werscheiden; de jagers zijn ook deels te paard, deels te voet, en als jachtwild komen leeuwen, herten en reebokken voor. Het geheel is stellig een staaltje van Grieksch Phenicische kunst, zooals er wellicht op geheel deze kust nog geen ontdekt is.

Grafschriften zijn niet gevonden en zijn trouwens overal in Phenicië uiterst zeldzaam. De Pheniciërs in hun eigen land, waar zij minder onder den invloed van vreemde gebruiken stonden, – maakten wel veel werk van hunne graven, doch het was ter eere der dooden, niet tot naricht voor de levenden. Men plaatste ze immers ook in diepe duistere kelders of grotten.

Laat ik er bijvoegen, dat de gevonden kunstschaten over het algemeen wel bewaard zijn. De tomben zijn evenwel, – misschien vóór vele eeuwen reeds, – geopend en geledigd. Men kent de zonderlinge woede, die overal in het Oosten heerscht om verborgen schatten te zoeken. Zij wordt levendig gehouden door de gelukkige vondsten, die van tijd tot tijd, – al zij liet juist niet door deze schatdelvers, – gedaan worden. De oorlogen op groote en kleine schaal, die dit ongelukkige land zoo dikwijls geteisterd hebben, hebben ten allen tijde menigeen bewogen zijne schatten in den grond te graven, en vervolgens velen belet ze weer te voorschijn te halen; de aardbevingen, die dikwijls steden en dorpen het onderst boven keerden, hebben het hare bijgedragen, – en de gewoonte om rijken overledenen in hunne laatste rustplaats gouden sieraden en kostbaarheden mede te geven was hier oudtijds algemeen. Vandaar hebben die schatgravers sinds onheugelijke tijden, – en heden nog – met houweel en spade en talismans en tooverspreuken gewapend, hij nacht en ontij den grond doorwoeld en vooral zich als hyena's op de graven geworpen. Met betrekking tot den inhoud der graven kan de oudheidkunde, – zooals ik ergens las, – slechts de aren lezen, die deze lieden na 20 en méér eeuwen verwoesting hebben achtergelaten. Reeds Esjmoeazer, die in de 4e eeuw vóór Ch[r]istus of nog vroeger koning van Sidor was, en bij uitzondering ons een uitgebreid grafschrift achterliet, roept in dit grafschrift zelf herhaaldelijk de wraak van menschen en goden op deze grafschenners af, en verwittigt hun bij voorbaat, dat er bij zijn lijk niets te rooven is. Doch tevergeefs: ook zijn graf hebben ze opengebrouwen. In de nu ontdekte graven hebben ze meermalen eene opening in den marmere wand gemaakt om daardoor met een haak den inhoud naar buiten te halen.

Intusschen schijnt in dit opzicht alles nog niet nauwkeurig genoeg onderzocht te zijn. De her Becharah-Efendi, door dringende bezigheden naar elders geroepen, heeft reeds vóór een 14 dagen den toegang doen afsluiten, doch hoopt over eenige dagen terug te keeren om den arbeid te hervatten. Hij zal eene zware taak hebben, om – zooals het plan schijnt te zijn, – de reusachtige marmers naar Constantinopel te voeren. Hij zal moeten beginnen met den heuvelrug door te breken tot in de grafgronden, en van daar tot aan zee over eene lengte van 1200 M, een geheel nieuwen weg moeten aanleggen. Voer- en werktuigen om de gevaarten langs dien weg naar strand, en vervolgens sloop te brengen zullen van verre moeten worden aangevoerd. Wat hiervan zij, het gevondene is voor de wetenschap gewonnen, en het nauwkeuriger onderzoek, dat volgen moet, kan nog belangrijke bijzonderheden aan het licht brengen, en wellicht nog tot geheel nieuwe ontdekkingen leiden.

J. P. v. KASTEREN, S. J.
Beiroet, 3 April 1887.

135 25 juni 1887 **Ontdekkingen te Saïda.**

Mijn laatste schrijven sloot met de hoop uit te drukken, dat de daar vermelde ontdekkingen te Saïda spoedig door andere zouden gevolgd worden. Die hoop blijkt niet vergeefs te zijn geweest. Een bevoegd ooggetuige meldt ongeveer het volgende. De in Maart ontdekte kunstschaten slaan ter verzending gereed en wachten slechts op de boot, die hen naar Constantinopel moet voeren. Nog vóór deze werkzaamheden geheel ten einde waren, is de kundige leider, de heer Hamdy Bey, conservator van het museum te Constantinopel, aan verdere naspeuringen begonnen, die reeds met schitterenden uitslag bekroond zijn. In eene nieuw ontdekte grot vond men eene driedubbele bevloering en onder het derde plaveisel stootte men op een reusachtigen steen van 140 3.50 M. lengte bij ongeveer 2 M breedte en omtrent 10 kub. M. inhoud. En toen men dat gevaarte door middel van twee machtige machines een weinig had opgebeurd, ontwaarde men eene nieuwe *anthropoïede* lijk-kist van het zwarte marmer, dat men gewoonlijk *Egyptisch bazalt* noemt.

145 Daags daarna, den 31en Mei, besteedde men verscheidene uren om den ontzettenden deksteen stuksgewijze te verwijderen, en kon men in de groeve van 1.20 M. breedte de kist voor goed in oogenschouw nemen. Zij heeft eene lengte van 2.50 M. bij eene gemiddelde breedte van 80 cm. Het hoofd is prachtig – zegt de berichtgever – en overtreft alles wat ik in Egypte gezien heb.

150 En wat van meer belang is, deksel en zijden zijn bedekt met *Egyptisch beeldschrift*, en aan het voeteinde vertoont zich een *Phenicisch opschrift* van niet minder dan acht regels. Van buiten is alles volkomen ongeschonden. Het driedubbele plaveisel en de reusachtige deksteen hebben dus ditmaal den overledene in zijne rustplaats voor de driestheid der schatgravers beveiligd.

155 Reeds in den namiddag van denzelfden dag is men tot de opening overgegaan, en vond, zoals men verwachtte, eene *mummie*, doch deze in zeer geschonden toestand. Zij geleek eene slijkmassa, die men goedgevonden heeft vooreerst onaangeroerd te laten. Op de borst vond men eene breede strook bladgoud. Ook de rechter- en linkerbinnenwand der kist dragen Egyptisch beeldschrift.

160 Het behoeft niet gezegd, dat deze Egyptische en Phenicische opschriften deze ontdekking voor de oudheidkunde tot de gewichtigste van alle maken. Acht regels Phenicisch komen niet alle dagen voor! En de hiëroglyphen zijn terstond eene schitterende bevestiging van het vermoeden, door sommige geleerden reeds omtrent de beroemde kist van Esjmoencazer geuit, dat deze nl. in Egypte zou vervaardigd zijn. Men heeft daarenboven ontdekt, die geheel met nog eene andere grafkamer puin gevuld is; aan de ontruiming daarvan zal men eveneens aanstonds de hand slaan. Ter zijde van 165 den breedten tunnel, dien men heeft moeten boren om de gevonden voorwerpen te ontvoeren, is mede nog een nieuwe put gevonden, die eveneens op verder onderzoek wacht.

170 Beiroet, 2 Juni '87. J. P. v. K.

175 8 juli 1887 **De Wetenschappelijke Nederlander**

(van den Zeereerw. J. W. Brouwers) ontving van zijn correspondent in Klein-Azië de volgende allerbelangrijkste mededeelingen.

180 **Nog eens de jongste ontdekkingen te Saïda.**

Ofschoon ik de nieuw ontdekte grafgronden eerst heb kunnen bezoeken, toen de gevonden kunstschaten reeds voor het grootste gedeelte stonden ingepakt, en ik van dat gedeelte dus alleen de photographieën heb kunnen bezichtigen, wil ik toch niet nalaten er den lezers van *De Wetenschappelijke Nederlander* eene eenigszins nauwkeuriger beschrijving van aan te bieden. Ik neem intusschen de vrijheid daarbij 185 mede gebruik te maken van een vrij uitvoerig artikel, voorkomende in het Beiroetsche nieuwsblad *El-Basjier* van den 9n dezer.

Men weet dat terstond na de eerste ontdekking de *Kaimakaum* van Saïda van den eigenaar mededeeling ontving. Dit wordt door de Ottomannische wet gevorderd Alle nieuw ontdekte oudheden nl behooren wettelijk den Staat, en de ontdekker is verplicht 190 binnen acht dagen de overheid van zijne vondsten in kennis te stellen. Hierdoor intusschen verkrijgt hij recht op de helft van de waarde, terwijl hij integendeel bij niet-aangifte eene boete belooft. Deze wet belet echter niet, dat hier in oudheden, – echte en valsche, – mede een aanzienlijke smokkelhandel gedreven wordt. Daar is meer dan een oudhedenjager, die zich geen oogenblik bedenkt om een meesterstuk van 195 Grieksche kunst aan stukken te slaan, teneinde er kop of staart van naar Europa te kunnen smokkelen, en dan, behalve den hoogen prijs in klinkende munt, misschien nog een ordelintje te ontvangen wegens verdiensten voor de wetenschap! En ofschoon wij

200 deze kunstgewrochten liever naar Leiden dan naar Constaatunopel zagen voeren, mogen wij toch den heer Mohamed Sjerif dankbaar zijn, dat hij ze aldus in hun geheel heeft willen bewaren.

Nadat dan de heer Becharah-Effendi den 27n Maart aan de regeering zijn voorloopig verslag had ingediend, zond deze tegen het einde van April Z. Exc. Hamdi-Bev, opzichter en bestuurder van het museum van Constantinopel, herwaarts, vergezeld van 205 den opziener der oudheden in het district van Smvrna, Z. Exc. Demosthenes Baltazzi-Bey. De werkzaamheden, den In Mei heraanbevangen, werden met zooveel ijver voortgezet, dat zij thans, op de inscheping na, reeds eenige dagen geëindigd zijn. Het voortgezette onderzoek heeft bewezen, dat de ruime put van 11 M. diepte, waardoor men het eerst in de grotten afdaalde, werkelijk aan de vier zijden, ofschoon niet 210 geheel regelmatig, door grafkelders omringd is.

De oostelijke kelder bevatte twee groote tombs van wit marmer, en van gelijke afmetingen: 2.60 M. lengte, bij 1.25 M. breedte en 1.20 M. hoogte, het 0.50 M. hooge deksel niet medegerekend. De ééne, ter linkerzijde, was volkomen onbebeiteld; de 215 andere trok aanstonds de aandacht door haar rijk beeldhouwwerk. Rondom het geheele kunststuk loopt eene rij Ionische kolommen, met Dorische pilasters aan de hoeken, en daartusschen in haut-relief niet minder dan 18 klaagvrouwen, naar Grieksche wijze gekleed: zes op iedere groote, en drie op iedere kleine zijde. de houding van alle 18 is geheel verschillend, maar niettemin overall even natuurlijk en waardig, en eene diepe maar stille droefheid uitdrukkend. Slechts ééne brengt een doek aan het gelaat. 220 Langs het van wederzijden hellende dak, en van gelijke hoogte, loopt eene tweede galerij beeldhouwwerk, die een lijkstoet voorstelt. Aan het hoofd treedt een man in Grieksch gewaad; vervolgens twee paarden, bij den toom geleid, daarna een triomfwagen, gevolgd door een man, die linten en strikken in de hand draagt. Dan komt de wagen, met twee paarden bespannen, waarop de lijkst des overledenen, en 225 daarachter nog een bediende en een alleenlopend paard. Ook rondom den voet is half verheven beeldwerk van geringere afmeting, maar van zeer fijne bewerking aangebracht. Het zijn tafereelen van leeuwen-, panter-, ever- en damhertenjachten.

De uitvoering evenwel verraadt hier en daar zekere achteloosheid en zou eene Grieksche hand uit de tweede eeuw vóór Christus aanduiden. 230 Binnen de tombe vond men vrouwebeenderen, en – vreemd genoeg! – zeven hondkoppen. De zuidelijke grot, hoewel hare opening op dezelfde hoogte is als die der vorige, is 2 M. dieper en bevatte eveneens twee grafsteden. De ééne, van zwart marmer (Egyptisch bazalt) is onbebeeldhouwd, en blijft even als de vorige onbebeitelde, in hare duistere schuilplaats. Des te opmerkelijker wederom is het kunstwerk der andere. Het 235 deksel vormt een ogivaal welfsel van 1.50 M. hoogte: de tombe meet 2.40 bij 1.30 en 1.50 M. Zij moet sprekend gelijken op een zevental graftomben, in Lycië gevonden, waarvan er thans zes te Constantinopel zijn en één te Weenen. De rug van het dekstuk is effen, zonder eenig beeldsieraad, maar aan beide eindvlakken dragen te eener zijde twee heerlijke gevleugelde sfinxen met vrouwenboezem en een gelaat vol waardige 240 uitdrukking, en ter andere zijde twee griffoenen, met den kop eens vogels en het lijf van viervoetige dieren. Op de tombe zelf ziet men twee vierspannen, elk door twee amazonen geleid. De paarden hebben den alouden en willekeurigen vorm der paarden van het Parthenon, door Phidias gebeiteld; hunne manen staan recht als de rugvin van een visch, in den bek een gebit, met van wederzijde eene vierkanten plaat. Maar de 245 afwerking is allerfijnst, en de uitdrukking der paardekoppen boven beschrijving: zij leven en spreken. Spieren, aderen, plooiën der huid, golving der neusgaten alles is meer dan keurig. „Voor één dier paardekoppen," heeft Hamdi-Bev gezegd „gaf ik eene der overige tombs." En laat ik er bij voegen, dat Z Ex., oudleerling van de *Ecole des Beaux-Arts te Parijs*, uitstekend schilder en kunstkenner is. Op de 250 tegenovergestelde zijde is een everjacht voorgesteld. Opmerkelijk is vooral een Grieksch ruiter, die de twee voorste vingers opheft om een bevel te geven. De kleine zijden vertoonen elk twee centauren, vol van uitdrukking. Aan den éénen kant staan zij op de achterpooten opgericht en houden tusschen de voorpooten eene hinde, die zij elkander schijnen te willen ontworstelen. Aan den anderen kant, – wat het beteekenen 255 mag? – begieten zij elkaar met een kruik water.

De westelijke grot, van mindere afmetingen, en die ik daarom vroeger een *gang* genoemd heb 1) bevatte slechts één wit-marmeren anthropoïede, doch leidde zuidwaarts, – dus naast de zuidelijke grot, – in den ruimsten der gevonden kelders. Deze bevatte 4 260 tombs. De grootste, schoonste en rijkste der geheele verzameling bevond zich in den zuidwesthoek. Hare afmetingen zijn 3.30, 1.70 en 1.40 M., ongerekend het 0.80 M. hooge dekstuk. Het geheel is een meesterstuk, men mag zeggen van bouw-, beeldhouw- en schilderkunst, waarvan de ontdekking wellicht eene opmerkelijke bladzijde zal beslaan van de kunstgeschiedenis. Het is Grieksch werk, dat het juiste midden schijnt te houden tusschen de willekeurige oudere vormen en het realisme van de laatste tijden

265 der oude Grieksche kunst. Alles is natuurlijk, bevallig en edel.
 Geheel het beeldhouwwerk is beschilderd met zeer natuurlijke kleuren, waaronder eene
 rijke verscheidenheid van tinten. Sidons aloude wereldberoemde purpers zijn hier
 bewaard gebleven en vormen een kostbaarder overblijfsel dan de heuvel van
 270 opeengestapelde purperslakschelpen, dien de reiziger gaat zien bij de oude, thans
 verzande haven. De overige kleuren moeten aan op den Libanon zeer gewone okersoorten
 ontleend zijn. Hare samenstemming is onberispelijk, de afwerking volmaakt. Alles, tot
 de oogen van menschen, paarden en leeuwen, is natuurlijk gekleurd, – en zonder dat
 regenboogvlies of oogappel te voren door den beitel waren aangeduid.
 Twee onderwerpen vullen de vier zijden. Een krijgs- en vervolgens een jachttafreel,
 275 waarop dezelfde strijdende personen jachtgezellen geworden zijn, nemen telkens één
 zij- en één eindvlak in. De strijd schijnt gevoerd te worden tusschen Grieken en
 Perzen. De eersten, herkenbaar aan hunne gelaatstrekken, zijn zoo goed als ongekleed;
 zij dragen enkel een helm en het ronde gerande schild, dat hun eigen is. De Perzen
 integendeel dragen de *mitra*, die hoofd, nek, wangen en kin bedekt en die op het
 280 groote mozaïek van Pompeji de gezellen van Darius kenteekent, alsmede hunne wijde
 broeken. Men weet, dat dit laatste kleedingstuk nooit door de Grieken, en eerst laat
 onder de keizers door de Romeinen gedragen werd. De wapenen der strijders schijnen
 van goud geweest te zijn, doch ze zijn door de lieden, die de graven beroofd hebben,
 – naar allen schijn zeer voorzichtig – weggenomen. Het middelpunt van het gevecht is
 285 een afschrikwekkend gewoel van ruiters, voetknechten, stervenden en dooden. Men ziet
 eene afgehouden hand, die onder den voet getreden wordt. Daar zijn figuren en
 houdingen van buitengewone schoonheid. De bezieling der strijders, de smart en
 vertwijfeling der gewonden, en tot zelfs de ontsteltenis der paarden, alles is
 treffend en bewonderenswaardig. De twee hoofdpersonen of aanvoerders staan, naar
 290 Grieksch gebruik, aan de beide uiteinden: zij zitten te paard en dragen purperen
 gewaden. Een hunner, met een echt Griekschen kop, draagt op het hoofd een
 leeuwenhuid. Men heeft er niemand minder dan Alexander den Groote in gezocht, die op
 gedenkpenningen met dit Hercules-hoofdtooisel voorkomt.
 In het jachttafreel wordt voornamelijk het oog getrokken door een leeuw, die zich op
 295 een ruiter geworpen heeft en met den klauw de borst van het paard openrijt, dat de
 bloedende stukken vleesch er langs hangen, terwijl de jager hem reeds de lans in het
 lichaam gestooten heeft, en een reusachtige hond mede den woudkoning onverschrokken
 te lijf gaat. Middelerwijl komen nog twee jachtgenooten tot ontzet toeschieten, en
 haalt op eenigen afstand een boogschutter met het zelfde doel een pijl uit den koker.
 300 Allen, menschen en dieren, doen zich als toonbeelden van moed en kracht en strijdlust
 voor. Een geheel anderen indruk intusschen, dien van medelijden, wekt een hert, dat,
 door twee jagers bestookt, vergeefs een uitweg ter ontsnapping zoekt.
 Ook het dekstuk verdient alle opmerking. Het heeft den vorm van een van wederzijde
 hellend dak, met schubvormige platen gedekt. Op rand en nok beide verrijzen
 305 aanvallige geniënkopjes, afgewisseld met ramskoppen. De geniën op den nok hebben twee
 aangezichten. En de vier hoeken vertoonen vier liggende leeuwen, – ware
 meesterstukken. Men zou zeggen, dat ze den overledene beweenen, en om hem te zoeken
 den kop over de kroonlijst gaan steken.
 (*Slot volgt*).

310 1) *De Wetenschappelijke Nederlander* van 1 Mei.